

Kosteikkoryhmä- suoluentotyypit

Teemaryhmä

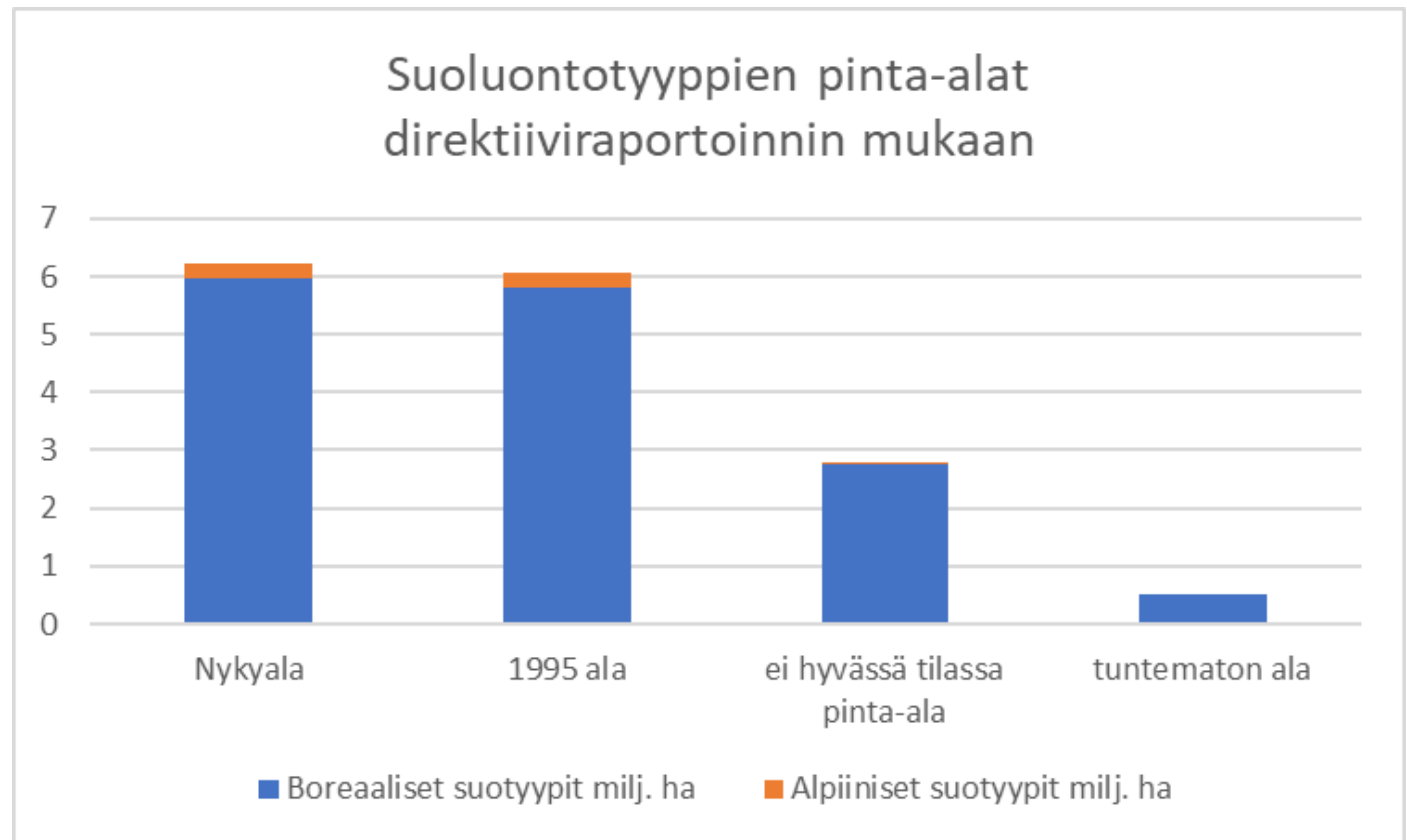
9.9.2025

Käsiteltävät luontotyytit

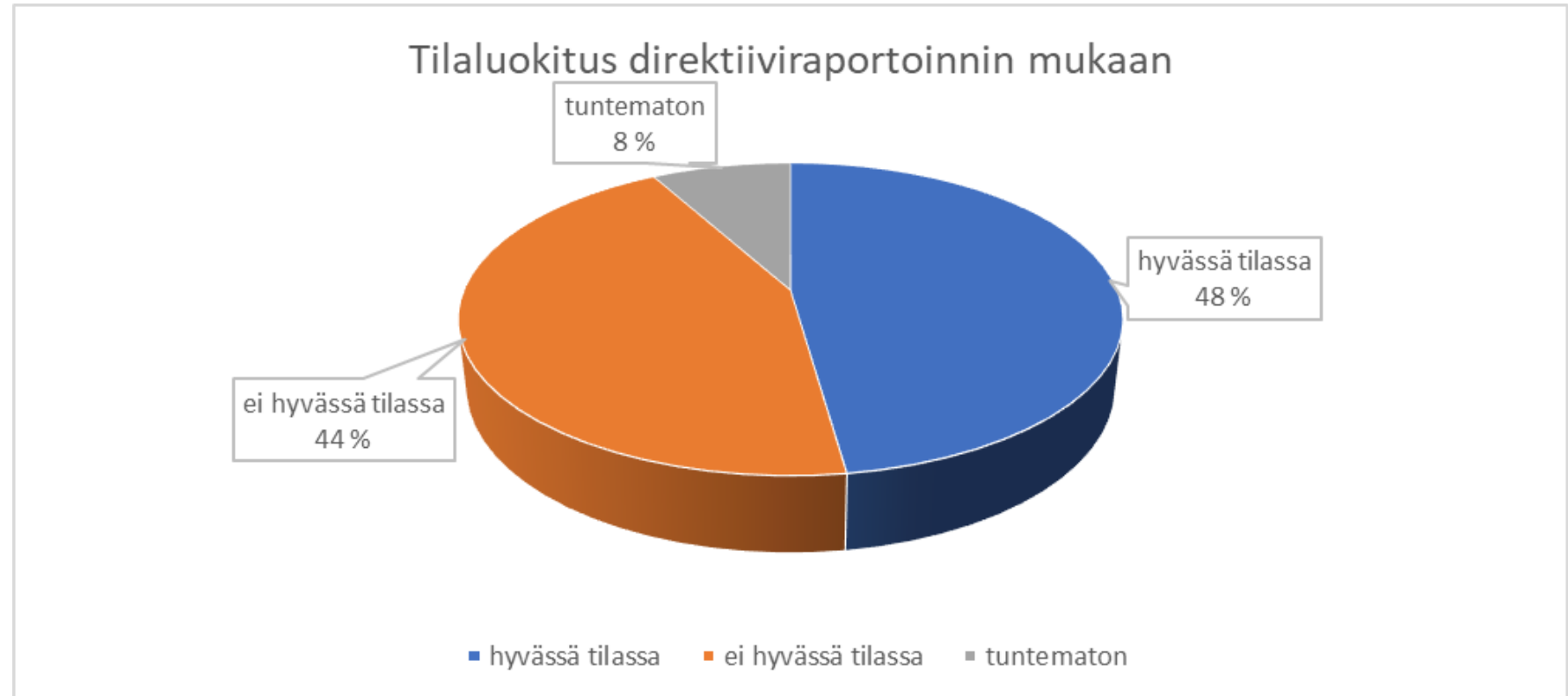
- Yhteensä noin 6 miljoonaa hehtaaria
- Nykyala ja vuoden 1995 pinta-ala-arvio eivät juurikaan eroa toisistaan
- Alpiinisen alueen osuus luontotyyppien pinta-alasta vähäinen suhteessa boreaalisen alueen osuuteen
- Direktiiviraportoinnissa ei huomioitu päällekkäisyyttä, joka vaikuttaa merkittävästi todelliseen ennallistettavaan pinta-alaan

Suoluentotyyppien tila

- **Hyvässä tilassa** on hiukan alle puolet suoluentotyyppien alpiinisen ja boreaalisen vyöhykkeen kokonaispinta-alasta.
- **Tuntematon ala** koostuu lähinnä puustoisien suon alasta.

Alpiiniset luontotyytit

Luonto	u	Prioris	Suojelutase ja kehityssuunta	Asiantuntija-arvio - Suojelutase ja kehityssuunta 20	TEEMA RYHMÄ KÄSITT	ELY	BG alue	Luontotyyppi (nimi suomeksi)	Luontotyyppin pinta-ala (km2)	CV=current	FRA	FRA (km2), arvionnin ehdotus (jos muu kuin CV)	V. 1995 pinta-ala (km2)	Ei-hyvässä tilassa oleva pinta-ala (km2)	Tuntematto massa tilassa oleva pinta-ala (km2)	Huomioita
		2019														
7140		FV		FV=			ALP	Vaihtumissuot ja rantasuot	462		FRA = CV		462	0	0	
7160		FV		FV=			ALP	Lähteet ja lähdesuot	2		FRA = CV		2	0	0	
7220		FV		FV=			ALP	Huurresammallähteet	0,05		FRA = CV		0,05	0	0	
7230		FV		FV=			ALP	Letot	23-201		FRA = CV		23-201	0	0	
7240		FV		FV=			ALP	Tuntureiden kalkki- ja virtavesivaikutteiset	0,01		FRA = CV		0,01	0	0,01	
7310		FV		FV+			ALP	Aapasuot	1460		FRA = CV		1460	20	0	
7320		U2-		U2-			ALP	Palsasuot	465		FRA = CV		465	465	0	
91D0		FV		FV=			ALP	Puustoiset suot	129		FRA = CV		129	0	0	

- Alpiinisen alueen suoluontotyyppien tila on arvioitu hyväksi, eikä se edellytä lisätarkastelua ennallistamistavoitteiden määrittelyssä. Tämän vuoksi ennallistamissuunnitelman tavoitteet voidaan asettaa suoraan direktiiviraportoinnin perusteella.
- Alpiinisen alueen suoluontotyyppien tila on pääasiassa hyvä.
 - Palsasoiden tärkein uhkatekijä lämpenevä ilmasto, johon ennallistamistoimilla ei voida suoraan vaikuttaa.

Boreaaliset suoluontotyypit

Suojelutaso ja kehityssuunta 2019	Asiantuntija-arvio - Suojelutaso ja kehityssuunta 20	TEEMARYH MÄKÄSITT ELY	BG alue	Luontotyyppi (nimi suomeksi)	pinta-ala (km2) CV=current	FRA	arvionnin ehdotus (jos muu kuin CV)	V. 1995 pinta-ala (km2)	Ei-hyvässä tilassa oleva pinta-ala (km2)	massa tilassa oleva pinta-ala (km2)
U2=	U2=		BOR	Keidassuot	8160	FRA = CV		8160	5050	0
xx	xx		BOR	Muuttuneet ennallistamiskelpoiset keidassuot	15	0	0	0	0	0
U1=	U2=	käsittely	BOR	Valhettumissuot ja rantasuot	3580	CV 2-10% < FRA		suurempi kuin ny	1820	460
U2=	U2=		BOR	Lähteet ja lähdesuot	45	FRA = CV		45	40,5-44,5	0
FV	FV=		BOR	Taarnaluhtaletot	0,1	FRA = CV		0,1	0	0
U1+	U2=		BOR	Huurresammallähteet	0,4	CV 2-10% < FR	0,4-0,48	0,4	0,1-0,16	0
U1=	U2=	käsittely	BOR	Letot	1020	tuntematon		1020	150-200	0
U1=	U2=		BOR	Aapasuot	25100	FRA = CV		25100	13130	0
U2=	U2=		BOR	Palsasuot	7	FRA = CV		7	7	0
U2x	U2=	käsittely	BOR	Metsäluhdut	best value 150)	tuntematon		150 (nykyala)	10	131
U1=	U2=	käsittely	BOR	Puustoiset suot	20890-22300	CV 2-10% < FR	24150	19900	6560-7970	4450

- Taarnaluhtaletot ja huurresammallähteet pienialaisia ja harvinaisia luontotyyppiejä, joiden ennallistamisen tavoitepinta-ala on perusteltua asettaa suoraan direktiiviraportoinnin pohjalta.
- Laaja-alaisten suoluontotyyppien pinta-ala on toisaalta niin suuri, että niillä hyvän tilan saavuttaminen vaatii merkittäviä lisäpanostuksia.

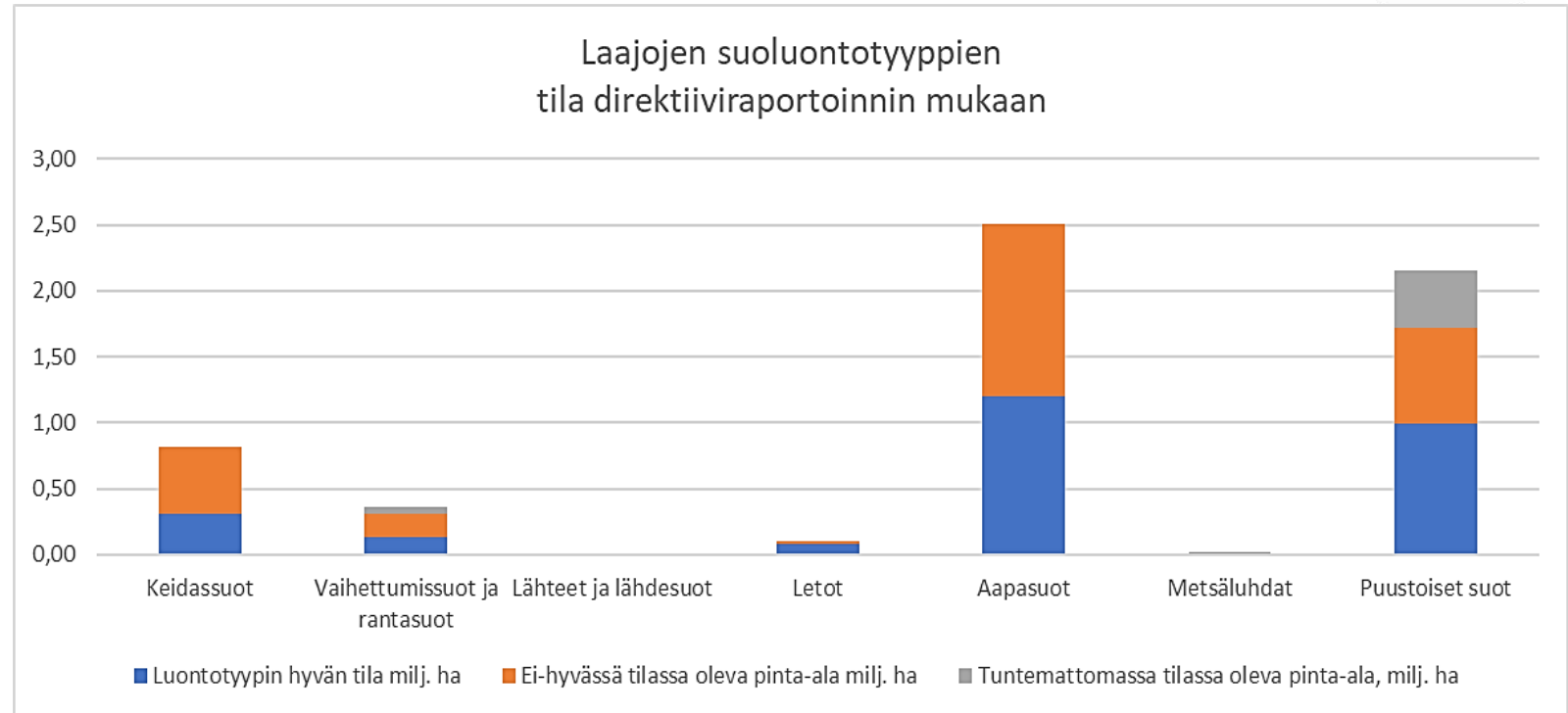
Boreaalisten laaja-alaisten suoluontotyyppien tila

- Merkittävimmät ennallistamisalat koskevat puustoisia soita sekä aapa- ja keidassuoyhdistymiä.
- Edellyttääkö suoyhdistymien hyvää huonomman tilan korjaaminen myös jo turvekankaiksi muuttuneiden reunaosien palauttamista?

➡ merkittävä periaatteellinen kysymys, eli voiko jonkin luontotyyppin hyvän tilan saavuttaminen vaatia toisen luontotyyppin palauttamista?

- Edellyttää suoyhdistymätyyppien hyvän tilan määrittelyjen uudelleen arviointia (onko hyvä tila mahdollista saavuttaa ilman osien palauttamista)

Tavoitteenasettelu

- Otettava huomioon reunaehdot ja toteutettavuuteen liittyvät käytännön rajoitukset.
- Toteutettavuuden arviointi on erityisen tärkeää laaja-alaisissa luontotyypeissä, joissa ennallistamistoimet tulevat olemaan samankaltaisia. Sen sijaan pienialaiset luontotyytit voidaan käsitellä erityiskysymyksinä.
- Suoluontotyypeissä esiintyy merkittäviä päällekkäisyyksiä, mikä johtaa siihen, että pinta-alojen yhteenlasku voi antaa huomattavan yliarvion todellisesta alueesta, jolla ekologista tilaa tulisi parantaa ja jossa aktiivisia ennallistamistoimia tarvitaan ➡ pinta-alatietoja ei siten voida käyttää sellaisenaan toteutettavuuden arvioinnin lähtökohtana, vaan tarvitaan tarkempaa analyysiä luontotyyppien päällekkäisyyksistä ja toimenpiteiden kohdentamisesta.
- Suoyhdistymät (aapasuot ja keidassuot) merkittävilta osin päällekkäisiä etenkin puustoisten soiden ja lettojen kanssa.
 - Edellyttää sen todellisen pinta-alan tunnistamista, jolla jonkin luontotyyppin tilaa tulee parantaa.
 - Tämän lisäksi tarvitaan arvio siitä, missä laajuudessa tämän todellisen alan tilan parantamiseksi tarvitaan aktiivisia ennallistamistoimia.

Päällekkäisyyden huomioiminen

- Päällekkäisyyden arvioinnissa hyödynnetty suojelualueilla tehtyä analyysiä suotyyppien päällekkäisyydestä
- Keidassuot vs. puustoiset suot*
 - Päällekkäisyyttä on 25 % keidassoiden pinta-alasta ja 12 % puustoisten soiden pinta-alasta*
- Aapasuot vs. puustoiset suot*
 - Päällekkäisyyttä on 18 % aapasoiden pinta-alasta ja 58 % puustoisten soiden pinta-alasta*
- Taulukossa päällekkäinen pinta-ala vähennetty puustoisen suon alasta*
- Aktiivisia ennallistamistoimia arvioidaan tarvittavan keskimäärin 1/3 osalla ennallistettavasta alasta*

Luontotyyppi (nimi suomeksi)	Ei-hyvässä tilassa oleva pinta-ala (km2) direktiiviraportoinnin mukaan	Ei-hyvä tila direktiiviraportoinnin mukaan (km2), päällekkäinen pinta-ala huomioitu*	Ei-hyvässä tilassa tehtävät toimet 2030 mennessä (km2), päällekkäisyyttä ei huomioitu (Direktiiviraportointi)	Ei-hyvässä tilassa tehtävät toimet 2030 mennessä (km2), päällekkäisyyys huomioitu (direktiiviraportointi)	Ei-hyvässä tilassa tehtävät toimet 2030 mennessä (km2), päällekkäisyyys huomioitu (direktiiviraportointi), aktiivinen ennallistamisala (1/3 alasta aktiivisia toimia)
arvio suoluonto tyyppiryhmän tasolla yhteensä*					
Keidassuot	5050	5050	1515	1515	500
Lähteet ja lähdesuot*	42	42	12,6	12,6	4
Vaihettumissuot ja rantasuot*	1820	1820	546	546	180
Letot*	175	175	52,5	52,5	17
Aapasuot	13130	13130	3939	3939	1300
Metsäluhdut*	10	10	3	3	1
Puustoiset suot*	7100	2130	2130	639	211
milj. hehtaaria, yhteensä	2,73	2,24	0,82	0,67	0,22
* miljardia euroa, yhteensä	2,73	2,24	0,82	0,67	0,22

*keskimääräisenä hehtaarikustannuksena käytetty 1000 €/ha

MHLP toteutusskenaariot

- Tavoitteena oli tehdä erisuuruisia toteutuskokonaisuuden skenaarioita , joissa arvioitiin ennallistamisen volyymejä historiallisen toteuman pohjalta sekä nostaen tavoitteita ennallistamiseen osallistuvien eri tahojen resurssit huomioiden
 - luontopalveluiden taseessa olevat alueet sekä yksityiset suojelualueet
- Kustannuksissa on huomioitu toteutus ja suunnittelu, joihin tarvittavat resurssit (aika+€/ha) vaihtelevat kuitenkin huomattavasti kohteittain.
- Helpon valtion suojelualueen kohteen suunnitteluprosessi voi edetä nopeastikin. Usean maanomistajan YSA haasteellisine rajaojineen voi viedä paljonkin aikaa.
- Keskimääräisen kohteen (n. 30 ha) suunnitteluun ja toteutukseen ilman laajoja perustiedon tarkistuksia voidaan arvioida menevän työaika n. 15 pv.

MHLP toteutusskenaariot

	Pinta-ala / ha Nykyresursseilla	Kustannus milj. €	Pinta-ala / ha Lisäresursseilla	Kustannus milj. €	50 000 ha tavoite	Kustannus milj. €
2026	1500	1,5	2000	2	3000	3
2027	2000	2	3000	3	8000	8
2028	2500	2,5	5000	5	11000	11
2029	2500	2,5	5000	5	13000	13
2030	2500	2,5	7000	7	15000	15
Kok. ha	11000	11	22000	22	50000	50

- Lisäresurssin sisältävä skenaario edellyttää organisaatioiden yhteistyön sujuvoittamista ja toimintatapojen kehittämistä.
- 50 000 hehtaarin eli 0,05 miljoonan hehtaarin tavoitteen toteutuminen vuoteen 2030 mennessä voi olla epätodennäköinen myös ammattitaitoisen suunnittelu- ja toteutusresurssin saatavuuden näkökulmasta.

Suoluentotyyppien alat suojelualueilla

- Nykyisillä suojelualueilla ei-hyvässä tilassa on noin 160 000 hehtaaria, josta ennallistamistoimia ei vielä ole tehty 110 000 hehtaarin alalla.
- Kun luontotyyppien päällekkäinen ala huomioidaan, on ei-hyvässä tilassa olevia suoluentotyyppiejä direktiiviraportoinnin mukaan 2,24 miljoonaa hehtaaria, josta suojelualueilla on enintään 0,161 miljoonaa hehtaaria.
- Tarvitaan merkittävästi toimia myös nykyisten suojelualueiden ulkopuolella.

Luontotyyppi (nimi suomeksi)	MHLP ei hyvässä tilassa (ha, osin päällekkäisiä!)	MHLP ei hyvässä tilassa, mutta ennallistettu jo (ha, osin päällekkäisiä)	MHLP ei hyvässä tilassa, ei ennallistettu (ha, osin päällekkäisiä)
arvio suoluento tyyppiryhmän tasolla yhteensä*	161 000 ha	51 000 ha	110 000 ha
Keidassuot	29 000	11 000	18 000
Lähteet ja lähdesuot*	75	18	57
Vaihtumissuot ja rantasuot*	5400	680	4700
Letot*	1600	450	1150
Aapasuot	62 000	19 700	42 300
Metsäluhdet*			
Puustoiset suot*	62 000	19 000	42 000
hehtaaria, yhteensä	161 000	51 000	* 108 000

Suoluentotyyppien ennallistaminen nykyisten suojelualueiden ulkopuolella

- Valtion metsätalous Oy:n hallinnoimat alueet
 - Potentiaalisesti merkittävä pinta-ala heikkotuottoisia, kitu- ja joutamaan ojittamattomia ja ojitettuja soita, jotka ovat metsätaloustalouden ulkopuolella
- Yksityismaalla sijaitsevat luontotyypit
 - Ennallistetun, tulevaisuudessa ennallistettavan, palautettavan ja hyvässä tilassa olevan luontotyypin esiintymän heikentymättömyysvelvoitteen toimeenpano
 - Merkittävä vaikutus sillä, mahdollistaako luontotyypin hyvän tilan määrittely metsätalouden harjoittamisen myös jatkossa kyseisen luontotyypin alueella
 - Ennallistamistoimien laajamittainen toteuttaminen yksityismaiden luontotyypin kriteerit täyttyvillä alueilla on kyseenalaista ennen kuin ennallistamisesta seuraavat velvollisuudet ja siitä seuraavat käytönrajoitukset on määritelty ja niistä sovittu maanomistajien kanssa.
 - Onko ennallistamisessa kyseessä luonnonhoitotyön toteuttaminen myöntämällä siihen valtion tukea maanomistajalle (vapaaehtoista) vai rajoittaako valtio yksityisen metsänomistajan alueen käyttöä ja lisäksi tekee siellä toimia, jotka voivat vaikuttaa alueen taloudelliseen arvoon.

Suoluentotyyppien ennallistaminen nykyisten suojelualueiden ulkopuolella

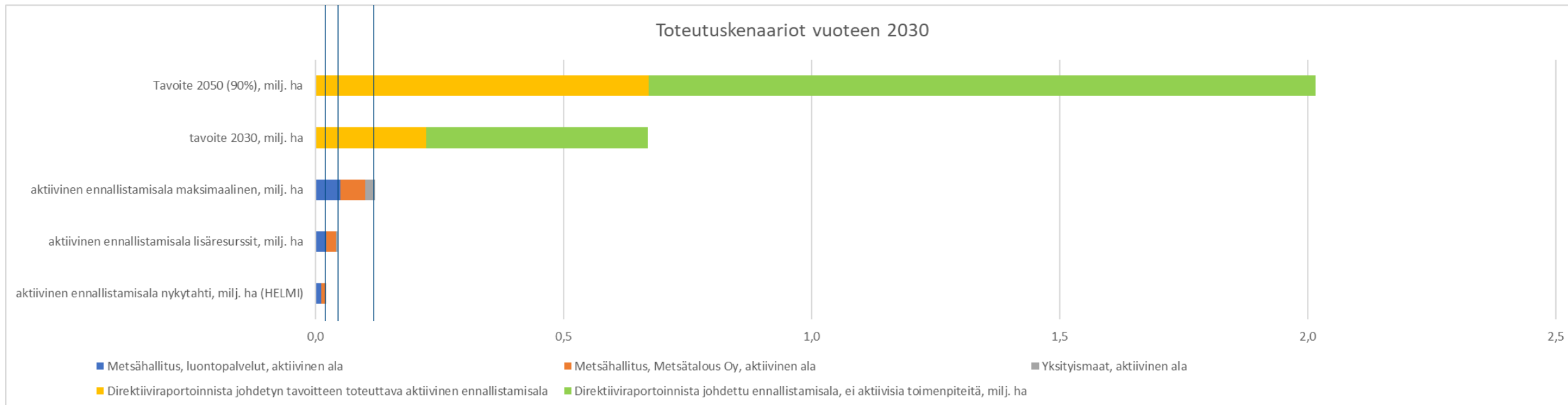
- Yksityismailla ja yksityisillä suojelualueilla puunmyyntitulojen huomioiminen (METKA ja LSL) ja arvonnlisävero (METKA) muodostavat tällä hetkellä merkittävän kannustinongelman.
- Valtiontukisäännöt
- METKA-pilotti?

VNP nro	VNP toimenpide	tavoite	yksikö	Tulos 2024	yhteensä (2020) -2021–2024	tavoitteen saavutettavuus %
2	Suojellaan soita maanomistajien kanssa vapaaehtoisesti neuvotellen	60000	ha	4672	27770	46
3	Ennallistetaan soita valtion ja yksityisillä suojelualueilla	<u>30000</u>	ha	1271	12722	42
4	Ennallistetaan soita suojelualueiden ulkopuolella (yksityismaat)	<u>20000</u>	ha	68	155	1
5	Ennallistetaan soita Metsähallituksen monikäyttömetsissä	<u>9300</u>	ha	1834	8000	86
6	Palautetaan vesiä suojelusoille ympäröiviltä alueilta	400	kpl	11	79	20

Ennallistamiskenaariot 2030

- Helmi-ohjelman toteutusmäärien kasvattaminen (lisäresurssit-skenaario) vaatii myös organisaatioiden välisen yhteistyön kehittämistä.
- Ennallistamismäärien lisääminen yksityismailla edellyttää heikentämättömyyskiellon aiheuttamien velvollisuuksien määrittelyä, mahdollisten korvauskysymysten ratkaisemista sekä tukijärjestelmien kehittämistä (esim. puunmyyntitulo).
- Lisäksi ennallistamismäärien merkittävä kasvattaminen voi edellyttää merkittäviä uudelleenorganisointeja ennallistamiseen osallistuvissa organisaatioissa (maksimaalinen-skenaario)
- 2040 tavoitetta ei voida saavuttaa ilman, että ennallistamisen painopiste siirtyy yksityismaille
 - Kuinka korkeaksi vapaaehtoisuuteen perustuviin toteutuskeinoin perustuvat tavoitteet voidaan asettaa ja kuinka suuria kustannuksia siitä aiheutuu? Tarvitaan uudenlaisia kannustimia, rahoitusratkaisuja sekä tilarajat ylittävää suunnittelua ja päätöksentekoa. Tarvitaan myös uusia toimintamalleja ja menetelmiä kustannustehokkuuden lisäämiseksi ennallistamisen suunnittelussa ja toteutuksessa.

Luontotyyppien tilan parantamisen tavoitepinta-alat johdettu direktiiviraportoinnista luontotyyppien päällekkäisyydet osin huomioiden. Aktiivisten ennallistamistoimien pinta-ala on huomattavasti pienempi (esim 1/3 aktiivista ennallistamista).